

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Fodor Ferenc pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Fodor Zita ügyvéd által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetése és jogkövetkezményei, valamint kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 31.M.6291/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.638.068/2007/7. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 55.Mf.638.068/2007/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek
- tizenöt nap alatt - 6.000 (hatezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A pártfogó ügyvéd díját, valamint a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes módosított keresetében az alperest jogviszonya fennállásának idejére (2003. augusztus 16-ától 2004. december 25-éig) önkéntes nyugdíj pénztári tagdíj megfizetésére kérte kötelezni, amely illetményének 5 %-a, havi 11.000 forint. Ezentúl igényelte 2003. augusztus 16-ától számítottan az albérleti támogatás megítélését havi 10.000 forintos összegben. Utazási költségtérítés címén 143.604 forint megfizetését kérte az alperestől, míg 2004. évre vonatkozóan meg nem fizetett illetmény címén 220.000 forint igénye volt. Kamatot kért a felperes a per időtartama alatt, utólagosan megfizetett étkezési költségtérítés után. Követelést terjesztett elő banki költségként 2.000 forintra is. A felperes a fenntartott keresetei után kamatot is igényelt, továbbá perköltség megfizetésére is kérte kötelezni az alperest.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 31.M.6291/2005/34-II. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 2.000 forint banki költségnek 2004. november 15-étől számított késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasította és a felperest részperköltségként 20.000 forint megtérítésére kötelezte. Kimondta, hogy az eljáró pártfogó ügyvédek díját, valamint a le nem rótt illetéket az állam viseli.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2003. augusztus 16-ától állt alkalmazásban az O. M. A. I.-n, koordinátor munkakörben. Az alperes 2004. október 25-én kezdeményezte a felperes közalkalmazotti jogviszonyának közös megegyezéssel történő megszüntetését, ennek eredményeképpen a felperes által is aláírt okirat szerint a jogviszony 2004. november 15-én megszűnt. A felperes volt munkáltatójával szemben 2005. szeptemberében terjesztette elő a keresetét.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy az alperes a banki költséggel 2004. november 15-ével késedelembe esett, ezért a 2.000 forint után kamatfizetésre köteles. Egyebekben kifejtette, hogy az O. és az alperes szabályzata értelmében a munkáltató az önkéntes nyugdíjpénztárral kötött szerződés alapján a munkavállaló tagdíjfizetési kötelezettségét részben vagy egészben átvállalja. A munkaviszony alatt ilyen szerződés az alperes és a nyugdíjpénztár között nem jött létre. Az eljárás során nem volt bizonyított, hogy a szerződés a munkáltató eljárásával összefüggő okból nem került megkötésre, és ugyanezen okból nem nyitották meg a folyószámlát sem. Az alérleti hozzájárulás kapcsán kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy arra a munkavállalónak nem volt alanyi joga, arról a főigazgató egyedi elbírálás alapján döntött mérlegelési jogkörében eljárva. Az Mt. 199. § (4) bekezdése értelmében a munkáltató mérlegelési jogkörében hozott döntésével szemben munkaügyi jogvita abban az esetben kezdeményezhető, ha a munkáltató a döntésének kialakítására irányadó szabályokat megsértette, jelen esetben azonban ez nem volt megállapítható. Az utazási költség viseléséről rendelkező 78/1993. (V.12.) Korm. rendelet alapján sem találta megállapíthatónak az elsőfokú bíróság az utazási költség iránt előterjesztett kereseti kérelem megalapozottságát. Hivatkozása szerint nem volt bizonyított, hogy a felperes által csatolt jegyek valóban az ő utazásait rögzítik. A felperes 2004. november 15. és december 25. közötti illetmény iránti igénye ugyancsak alaptalan, mivel a felek közös megegyezésével 2004. november 15-én történt a jogviszony felszámolása. A bíróság nem adott helyt a felperes azon bizonyítási indítványának, amelyben az A., az O. megkeresését indítványozta az elszámolt juttatásokkal kapcsolatban. Abból, hogy az alperes mit, mely időszakra, milyen összegben számolt el, nem következik az, hogy a juttatásra egyes munkavállalóknak - köztük a felperesnek - alanyi joguk lenne. A bíróság nem adott helyt a felperes informatikai szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványának az I.-n lévő szabályzattal kapcsolatban. A tanúvallomások szerint nemcsak ezen keresztül, hanem az egyes osztályokon is hozzáférhetőek voltak az igazgatói utasítások, illetve a közalkalmazotti szabályzat. Szintén mellőzte a bíróság N. K., Sz. I., S. Z., K. N. E., Sz. T., V. K. és F. V. J. tanúkenti meghallgatására előterjesztett bizonyítási indítványt, mivel álláspontja szerint ezen személyektől nem volt várható olyan

nyilatkozattétel, amely az ügy eldöntése szempontjából releváns lenne.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 55.Mf.638.068/2007/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében részben megváltoztatta, és kötelezte az alperest útiköltségtérítés címén 110.926 forint és ennek 2004. május 15. napjától a kifizetésig számított, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező kamata megfizetésére, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest 6.000 forint másodfokú perköltség viselésére kimondva, hogy az eljárás illetéke az államot terheli.

A másodfokú bíróság a felülbírálat során elsődlegesen azt emelte ki, hogy a felperes fellebbezése nem támadta az ítélet azon rendelkezését, amelyben a bíróság kötelezte az alperest 2.000 forint banki költségnek 2004. november 15-étől számított késedelmi kamatának megfizetésére. Ez az ítéleti rendelkezés nem fellebbezett résznek minősült, a másodfokú felülbírálat az ezt meghaladó ítéleti rendelkezésekre terjedt ki.

A jogviszony megszüntetése körében mind a két érintett fél azt a közös megegyezéssel írt alá, amely a jogviszony megszűnésének időpontjaként 2004. november 15-ét tartalmazza. Az egybehangzó tanúvallomásokkal hitelt érdemlően igazolta az alperes, hogy a felperes két hét gondolkodási idő után írta alá az iratot, amellyel ezen időpontot tüntették fel a felek a jogviszony megszüntetéseként. Nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a felperes a 2005. szeptemberében érkezett keresetében maga is ezt a dátumot határozta meg, és a munkáltató főigazgatója által is aláírt jogviszonyt megszüntető megállapodást csatolta. A felperes jogalap és bizonyítottság hiányában az illetményigényét alaptalanul érvényesítette keresettel a 2004. november 15-étől 2004. december 25-éig terjedő időre. A belső szabályzat értelmében a munkáltató az önkéntes nyugdíjpénztárral kötött szerződés alapján a munkavállaló tagdíjfizetési kötelezettségét részben vagy egészben átvállalja. Önmagában a felperes 2004. szeptember 28-ára keltezett önkéntes nyugdíjpénztári belépési nyilatkozata nem alapozta meg az alperes terhére a kártérítési felelősséget.

A 2004. június első napjától alkalmazandó közszolgálati szabályzat, mind az ezt megelőző időszakban a munkáltatónál alkalmazott O. A. K. J. Sz. egyértelműen rendelkezett arról, hogy az igény benyújtásának feltétele - és egyben az elbírálás alapját is jelenti -, miszerint a kérelmező dolgozó érvényes albérleti szerződéssel rendelkezzen. Ilyet a felperes az eljárás során nem csatolt.

A másodfokú bíróság az étkezési hozzájárulás utáni kamatigényben nem találta alaposnak a felperes fellebbezését, mert ebben a körben az elsőfokú bíróság jogi álláspontját osztotta. A felperes a fellebbezésében mint új igényt terjesztette elő a 2006. szeptemberében kifizetett további egy havi bérhez kapcsolódóan a nettó 3.845 forint kárigényt. A másodfokú bíróság ebben a körben a felülvizsgálatot mellőzte a Pp. 235. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel.

A 78/1993. (V.12.) Korm. rendelet 2. § a) pontját alkalmazta a bíróság az utazási költségtérítés megállapításával kapcsolatban. Ez a jogszabály egyértelműen meghatározza, hogy munkába járásnak minősül a közigazgatási határon kívülről történő napi munkába járás és hazautazás. A felperes az elsőfokú eljárásban a alatt iktatott beadvány mellékleteként nyújtotta be másolatban azokat a vonatjegyeket, amelyek a birtokában vannak. A felperes keresetében a teljes foglalkoztatás időszakára terjesztette elő 143.604 forint megfizetésére irányuló igényét ezen a címen, véglegesen pontosított keresetében 2003-ban 42 utat, 2004-ben 130 utat tett meg hivatkozása szerint. Ennek a költségnek 86 %-a megtérítését igényelte. A másodfokú határozat 46 hétvégi utazást talált bizonyítottnak és ennek megfelelően számolt el a felperessel. A másodfokú bíróság nem fogadta el alaposnak a felperes bizonyítási indítványát, amelyet a fellebbezésében is fenntartott, illetőleg előterjesztett, mivel álláspontja szerint is a már lefolyt bizonyítással a perben releváns tények tisztázást nyertek. Az elsőfokú bíróság kellő indokát adta annak, hogy a felperes által az elsőfokú eljárásban indítványozott bizonyítást miért nem találta szükségesnek. A fellebbezésben új tanúként megjelölt N. N. meghallgatása sem volt szükséges, mert a javadalmazás tekintetében az adatok tisztázottak voltak. A teljes periódusokra a szabályzatok rendelkezésre álltak, amely tekintetében a másodfokú bíróság is osztotta az elsőfokú ítéleti álláspontot.

A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet „megváltoztatására” és az alperes kereset szerinti marasztalására irányult, perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A felperes hivatkozása szerint a bíróság nem jelölte meg pontosan, milyen összegben kell a kamatot megfizetni az alperesnek a 2.000 forint és a 110.926 forint után, ezért annak pontosítását kérte. További érvelése szerint a bíróságok megsértették a Pp. 3. §-ának (3), és 7. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakat, mivel nem tájékoztatták megfelelően a bizonyításra szoruló tényekről. Ezt nem pótolja a pártfogó ügyvéd kirendelése. A felperesi álláspont szerint a bíróságok megsértették a Pp. 221. §-ában foglaltakat. A jogerős ítélet nem tartalmazza, mire alapozza megállapításait, a leírt körülményeket miért nem vette figyelembe, a csatolt iratokat, hivatkozott jogszabályokat, ellentmondásos alperesi

nyilatkozatokat, és tanúvallomásokat miért hagyta figyelmen kívül, a kért bizonyításokat miért nem teljesítette.

Érvelése szerint alaptalanul utasította el a bíróság az 5.000 forintos étkezési utalvány után kért kamatot, mert ez is pénzt helyettesítő juttatás, fizetésre használható. E tekintetben a felperest kár érte azzal, hogy nem 2003-2004. évben adta ki a munkáltató, ahogy jogszabály szerint kellett volna, hanem 2007. októberében.

A felperes felülvizsgálati kérelme szerint 2004. december 25-éig tartott a jogviszonya, így további 1 hónap és 10 napra járó munkabér és juttatások is megilletik. A másodfokú bíróság nem indokolta, és nem is vette figyelembe a felperes által csatolt iratot, amelyen rajta van a munkáltató eredeti aláírása, pecsétje, és ennek tükrében bizonyított a 2004. december 25-ei jogviszony megszűntetés.

Az útiköltséggel kapcsolatos igény tekintetében a meg nem ítélt összeget kérte a felperes 32.678 forintot kamataival együtt. Álláspontja szerint a felülvizsgálatot ezen összeg tekintetében megalapozza, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság döntése következetlen, ellentétes a jogszabállyal, a bizonyítékokkal, a felperes édesanyjának tanúvallomásával, a csatolt vasúti jegyekkel, de még az alperes állításával sem egyezik. Nem adott magyarázatot egyik bíróság sem, miért állította az elsőfokú bíróság az ítéletben, hogy nem a felperes utazott a csatolt jegyekkel.

A munkáltató nyugdíjpénztári befizetésével kapcsolatban is kérte felülvizsgálati kérelmében a bruttó bér 5 %-át, havi 11.000 forintot megállapítani, mivel érvelése szerint elfogadhatatlan az érdemi indokolás nélküli tényekkel, jogszabályokkal, és szabályzatokkal ellentétes ítélet. Érvelése szerint az A. H. B. „elpostázta” a belépési nyilatkozatot, és kizárólag a felperesnek nem írták alá a munkáltatói befizetést, ami diszkrimináció. Ennek a körülményeit az eljáró bíróságok nem értékelték. Az albérleti hozzájárulás címén kért összeggel kapcsolatosan nem tisztázta a bíróság annak megalapozottságát, mert kizárólag a felperes állítását vette figyelembe, és nem értékelte, hogy csak egy szobát vett ki, amiről nem adtak szerződést. Azt sem vette figyelembe a bíróság, hogy nem ismerte a szabályzatot amikor ott dolgozott, nem biztosították az ahhoz való hozzáférést.

A felülvizsgálati kérelmében a felperes továbbra is kérte kárként megtéríteni azt is, hogy csak 2006. szeptemberében fizették ki az 1 havi bért, amit májusban elismertek és 30 napon belül kellett volna a kifizetést eszközölni. A felperes álláspontja szerint érdemi indokolást nem adott a bíróság arra, hogy miért nem teljesítette a bizonyítási indítványait. Ezek foganatosítását változatlanul kérte.

A felperes álláspontja szerint fentiek alapján sérült az Alkotmány 57. §-ának (1) bekezdésében biztosított joga is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult a felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Megalapozatlan azon felülvizsgálati érvelés, amely szerint a bíróságok megsértették a Pp. 3. §-ában, illetőleg 7. §-ában foglaltakat, miszerint a felperest nem tájékoztatták az őt terhelő bizonyítási kötelezettségről. Az iratokból megállapíthatóan a felperest az elsőfokú bíróság több ízben felhívta a keresetben előadottak bizonyítására, megjelölve annak körét is (jegyzőkönyv, 1. oldal utolsó bekezdés, végzés). A felperes pártfogó ügyvéd kirendelését is azon okból kérte, hogy „a tájékoztatás szerint minden bizonyítás engem terhel” (irat), továbbá az előkészítő iratában is pontosan megjelölte, hogy melyek azok a tények, amelyek bizonyítása az alperest terheli. Ebből következően pedig a felperes - akit az eljárás során több ízben pártfogó ügyvéd is képviselt - tisztában volt a rá háruló bizonyítási kötelezettséggel.

Alaptalanul sérelmezte a felperes felülvizsgálati kérelmében a jogviszonya megszüntetésének 2004. november 15-ei időpontját utalva arra, hogy az 2004. december 25-ével került megszüntetésre. A másodfokú bíróság helytállónan fejtette ki, hogy a felek közös megegyezést tartalmazó megállapodása szerint a jogviszony 2004. november 15-ével szűnt meg, és ezt támasztotta alá a meghallgatott tanúk nyilatkozata is. Ugyancsak helyesen hivatkozott arra is a jogerős ítélet, hogy a felperes maga is ezen megszüntető iratot tekintette relevánsnak, 2005. szeptemberében előterjesztett keresetlevelének melléklete is ezen megállapodást tartalmazta. Ebből következően ítéleti bizonyossággal megállapíthatóan a felperes foglalkoztatása 2004. november 15-éig történt az alperesnél, így az ezt követő időre (1 hónap 10 nap) előterjesztett elmaradt illetmény és járuléka iránti igény megalapozatlan.

Az önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulással kapcsolatban helytállónan indultak ki az eljáró bíróságok az alperes belső szabályzataiból, és helyesen vizsgálták azok megvalósulási feltételeit, különös tekintettel a felperest érintő esetleges diszkriminációra. A másodfokú bíróság ítéletében jogszabálysértés nélkül jutott arra a megállapításra, miszerint a 2004. szeptember 28-án kelt önkéntes nyugdíjpénztári belépési nyilatkozat önmagában nem alapozta meg a munkáltató kártérítési felelősségét. Az eljárás

során nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy az alperes részéről az önkéntes nyugdíjpénztári számlával rendelkező felperes részére az alperes belső szabályzatában vállalt kötelezettségét nem teljesítette. A felperes csak a peresített időszak alatt nyitott nyugdíjpénztári számlát, ez a körülmény pedig a munkáltató kártérítési felelősségét már nem alapozhatja meg.

A Legfelsőbb Bíróság osztotta a másodfokú bíróság álláspontját a felperes albérlési hozzájárulására vonatkozó igénye tárgyában is. A perbeli időben hatályos O. A. K. J. Sz. egyértelműen azt rögzítette, hogy a jogosultság feltétele az érvényes albérlési szerződés. Az eljárás során a felperes többször hivatkozott arra, hogy a belső szabályzatokat nem ismerte, azonban a bizonyítási eljárás alapján az volt megállapítható, hogy azok mindenki számára hozzáférhetőek voltak, így a felperes is tájékozódhatott azok tartalmáról. Mivel a felperes szerződéssel nem rendelkezett, így az albérlési hozzájárulás iránt előterjesztett igénye sem lehetett megalapozott.

A másodfokú bíróság a 78/1993. (V.12.) Korm. rendelet alapján vizsgálta a felperes munkába járásával kapcsolatos utazási költségtérítés iránti igényét, és azt részben találta megalapozottnak. A jogszabályi hivatkozáson túl a bíróság a számítás módját részletesen ismertette, az a jogszabályoknak megfelelő volt, így alaptalan a felperes érvelése, miszerint indokolás nélkül utasította el a bíróság e körben a 32.678 forint és kamata iránti követelését.

Tévesen hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az étkezési utalvány pénzt helyettesítő juttatás, így késedelmes teljesítés esetén azután is igényt tarthat a kamatra. Ez az álláspont nem alapos, az utalvány éppen rendeltetése alapján nem tekinthető pénznek. Ebből következően pedig a bíróságok helyesen hivatkoztak arra, hogy a Ptk. 301. § (1) bekezdése értelmében késedelmi kamat csak pénztartozás után jár, így a felperes ezen felülvizsgálati kérelme is alaptalan volt.

A felperes a 2006. szeptemberében kifizetett egy havi bérhez kapcsolódó nettó 3.845 forint kárigényt kizárólag a másodfokú eljárásban terjesztette elő. Így a jogerős ítélet a Pp. 235. §-ának (1) bekezdése alapján a döntést e körben helytállóan mellőzte, a jogerős ítéleti rendelkezés hiányában pedig az a felülvizsgálati eljárás tárgyát sem képezhette.

Alaptalanul hivatkozott a felperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 221. §-ának, azaz a bíróságok ítélet indokolási kötelezettségének megsértésére is. A bíróságoknak ugyanis határozatukat mindig a szükséges mértékben kell megindokolniuk, ennek körét pedig az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények

terjedelme határozza meg. Az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüknek eleget tettek, álláspontjukat részletesen kifejtették, a logika és az okszerűség követelményeinek betartásával értékelték a bizonyítékokat, és helytállóan jelölték meg a hivatkozott jogszabályokat is. A másodfokú bíróság ítéletében – utalva az elsőfokú bíróság ítéletének indokaira – egyértelműen rögzítette az általa értékelt bizonyítékokat, tanúvallomásokat, és részletesen kifejtette, hogy az elsőfokú eljárásban indítványozott további bizonyítást miért találta szükségtelennek (másodfokú ítélet 8. oldal, 2. bekezdés). Ebből következően a jogerős ítélet eljárásjogi szempontból sem jogszabálysértő.

A felperes felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, miszerint a másodfokú bíróság nem jelölte meg pontosan, hogy az alperesnek a 2.000 forint és a 110.926 forint után milyen összegű kamatot kell megfizetnie. Tekintettel arra, hogy a kamat összege a tőke megtérítésének időpontjához igazodik, így ezen dátum ismeretének hiányában a bíróság a kamatösszege körében nem határozhatott.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem keretei eljárva (Pp. 275. § (2) bekezdés) megállapította, hogy a jogerős ítélet megfelelt a jogszabályoknak, ezért azt a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

A pártfogó ügyvéd díja a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. § (1) bekezdés alapján az államot terheli.

Budapest, 2009. október 21.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Sztojkóné dr. Hajdu Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Nné

tisztviselő